SINTETIZORUL

VICTOR MARTIN

LA ÎNCEPUT prezenţa lui în oraşul nostru a trecut neobservată. A coborît din tren în zorii unei zile de vară toridă, îmbrăcat într-un costum sport din doc ţinînd în mîna stîngă o mică geantă „Diplomat”.

— Hei, străine, ai un foc?! a strigat după el, Mick, unul dintre obişnuiţii celor două cîrciumi din centru.

— Desigur, a zîmbit el şi i-a aprins ţigara.

Şi-a luat geanta şi s-a depărtat cu mers leneş şi necontrolat.

Nici prin gînd, cred, nu i-a trecut atunci lui Mick cîtă tevatură va provoca acest individ în micul oraş din California.

Cu ochii după un taxi, care nu mai apărea, omul a nimerit în frizeria gării, unde s-a bărbierit, a ascultat atent pe unul şi pe altul şi a ieşit fluierînd, desigur, o melodie din nord.

La ora micului dejun şoferii nu se deranjează să mute din gară în centru un tip care mai şi miroase a străin.

— Uite la ăsta, se pare a fi spus Herbert, un şofer bătrîn, nu e de prin locurile astea; nu poartă pălărie. O să-l găsească damblaua de cald ce e.

— Are cap tare ca toţi nordicii, dar să vedem cum o să-i priască plimbarea! a răspuns un altul.

Discuţia a continuat astfel pînă spre prînz, timp în care străinul se îndrepta cu paşi grăbiţi către centru, asudînd abundent. A fost văzut intrînd într-o serie de magazine şi dughene, dar cel mai mult a zăbovit în tutungeria doamnei Henrieta, o mulatră grasă cu faţă de copil.

— Bună ziua, a zis străinul după ce a închis cu grijă uşa. Numele meu este Albert Snowhead şi sînt din Seattle.

— Henrieta, s-a înclinat femeia. Ce doriţi?

— Aş vrea să cumpăr lame, dar, ştiţi, am nevoie de foarte multe...

— Desigur, a răspuns ca. Cu bani puteţi cumpăra orice.

— O.K.! a zîmbit Albert. Unde se poate înnopta în acest oraş?

— La hotelul „Lămîia” au camere libere sau, mai exact, au toate camerele libere. Acolo vă voi trimite şi pachetele cu lame.

Omul a mulţumit, a plătit pînă la ultimul cent şi a ieşit.

Peste cîteva minute, telefonul hotelului amintit suna violent. Abia după ce şi-a terminat duşul, proprietarul hotelului a catadicsit să ridice

receptorul:

— Mda, a răspuns el.

— Henrieta la telefon! a urlat mulatra.

— Bună dimineaţa, buclă tuciurie.

— Asculta, Sammy, vezi că vine la tine un nordic foarte trăznit!...

— Dar, scumpa mea, toţi nordicii sînt trăzniţi. Şi e normal ca un nordic să tragă la hotel, că nu cunoaşte pe nimeni... Zi mai departe!

— Tipul se numeşte Albert Snowhead...

— Ha, ha, ha! a rîs Sammy, dîndu-şi pălăria pe ceafă. Nu i-ai spus că pe aici poate să rămînă fără cap?

— Nu mi-am permis; e un tip toarte sobru...

— Sobru sînt şi eu cînd nu rîd. Altceva?!

— E plin de bani şi duce cu el o geantă „Diplomat". În plus, nu poartă pălărie şi are un hobby: lamele de ras. Mi le-a cumpărat pe toate şi alt magazin de lame nu avem în oraş.

— Ha, ha, ha! E mai mult decît necesar. Un cal mai breaz nu cred să găseşti pînă în Idaho. Nu i-ai spus să-şi ia pălărie, că i se topeşte tărtăcuţa?

— Nu mă mai bîrîi la cap! Sînt îngrijorată. Pînă obţin alte lame, trece o lună. Concurenţă vinde lamele cu aparate cu tot la un preţ apropiat; nu-mi convine.

În glasul femeii vibra frica pentru ziua de mîine a micului negustor de pe toate meridianele.

— Societate de consum, ce vrei, a răspuns Sammy condescendent. Eu unul nu am nevoie de lame pentru că nu am de gînd să-mi dau barba jos. Hai, la revedere! Mă duc să schimb cîteva afişe. Dacă zici că ăsta are bani, mai umflu cîţiva cenţi, de ici, de colo...

În acest timp, străinul trecea cu pas leneş, se uita la vitrine, făcea diferite comenzi, plătea şi lăsa aceeaşi adresă: hotel „Lămîia". Singurul care l-a refuzat a fost Tom Brady, băcanul:

— Nu ţi-e ruşine, domnule, să-mi ceri mie să-ţi vînd toate lămîile pe căldura asta? s-a răstit el. Şi apoi, mai vrei să ţi le trimit şi la hotel „Lămîia", să-i fac reclamă banditului ăla de Sam Murphy?!

— Ce s-a întîmplat? a intervenit şeriful, aflat acolo ca din întîmplare.

Povestindu-i cum stau lucrurile, după lungi tratative, Albert a reuşit să cumpere jumătate din lămîile băcanului la un preţ majorat. A mulţumit celor doi, a dăruit o pungă de tutun de pipă şerifului şi a intrat la domnişoara Emmy, proprietara atelierului „Confecţii şi lenjerie".

În oraşul nostru, cu mult timp înainte, veştile se transmiteau din om în

om cu o viteză uluitoare. Această viteză s-a mărit o dată cu introducerea telefonului şi a atins paroxismul la venirea lui Snowhead în oraş. Telefoanele au început să zbîrnîie, iar veştile despre milionarul excentric se succedau cu repeziciune. Din cinci telefoniste, patru şi-au dat demisia, iar ultima a rămas deoarece, avînd un picior mai scurt, nu ar fi angajat-o nimeni în altă parte.

Poliţia a fost pusă în alertă; bancnotele au fost cercetate pînă la una pentru a se vedea dacă sînt false, au fost cercetate toate dosarele secrete şi pozele criminalilor urmăriţi de Interpol, dar nu s-a găsit absolut nimic. S-au cerut atunci informaţii despre numitul Albert Snowhead şi s-a primit următorul răspuns cifrat: „Veţi avea informaţiile necesare în timpul cel mai scurt". Asta i-a făcut pe poliţişti, în frunte cu şeriful, să răsufle uşuraţi, atît de uşuraţi, încît au consumat toată rezerva de whisky a poliţiei locale, destinată oaspeţilor de seamă.

Sam, proprietarul hotelului, a fost informat prompt despre viitorul său locatar. A primit banii pe o lună înainte, a angajat un agent pe cheltuiala primăriei, a descuiat o cameră la ultimul etaj şi s-a trîntit apoi plictisit într-un fotoliu de paie aşteptînd musafirul. Deoarece acesta nu se arăta, Sammy şi-a îndreptat ochii către un punct al tavanului şi a adormit sforăind zgomotos.

În acest timp, Albert continua tratativele cu domnişoara Emmy pentru achiziţionarea a 200 rochii, 74 costume bărbăteşti, 1.456 jupoane, 10 chiloţi de baie şi 3 corsete. Dîndu-şi ochii peste cap, proprietara a făcut bonul şi l-a întins cu un gest delicat şi semnificativ cumpărătorului. Acesta l-a luat, corect, şi l-a pus alături de bani şi celelalte bonuri în geantă, apoi a salutat şi a ieşit.

Deoarece se făcuse cald, iar balotul cu pălării trebuia să-l primească la hotel, Albert s-a hotărît să sisteze cumpărăturile pe ziua aceea.

— Bună ziua, domnule Snowhead! l-a întîmpinat Sammy sărind tinereşte din fotoliul său. Cum vă place la noi?

— Foarte frumos. Puţin cam cald, dar frumos, a zîmbit străinul. Proprietarul a făcut formele de închiriere, i-a trecut numele în registru şi i-a întins cheia.

— Aştept cîteva pachete din oraş, s-a întors străinul. Iată aici lista! Fii dumneata bun şi dă cîteva telefoane! Doresc să-mi fie aduse în cameră.

Sammy a ridicat sprîncenele, dar nu a zis nimic. În acea zi a telefonat în peste cinci sute de locuri, iar Albert a primit la el în cameră tot atîţia comisionari. Aceştia veneau cu autocamioanele pline şi plecau cu ele

goale. În acest fel, s-a împrăştiat vestea că milionarul se ocupă cu vrăjitoria. Argumentele curgeau pro şi contra, dar balanţa se înclina în direcţia celor care susţineau ideea. Atîtea tone de mărfuri, valorînd atîtea mii de dolari, nu pot să încapă într-o cameră de numai şase metri pe opt. Şi totuşi, acesta era adevărul: coletele se transformau în fum.

Dimineaţa, Albert Snowhead făcea un duş, se bărbierea, îşi lua costumul de doc, geanta „Diplomat" şi pleca la piaţă, proaspăt şi surîzător. În plus, nu avea decît o pălărie de pai a cărei utilitate o poate vedea de la o milă chiar şi un cal orb.

Cumpăra absolut tot ce-i trecea prin minte, lucruri utile sau inutile, în perfectă stare sau puţin uzate, şi plătea pe loc. Din acest punct de vedere, avea o aprobare de la şerif, contravaloarea pachetului de tutun, a cîtorva sticle de whisky, şi aprobarea primarului, contravaloarea a cine ştie căror lucruri. Cu această ocazie, s-au îmbogăţit toţi oamenii din oraş, de la ultimul vagabond pînă la cel mai mare director de supermagazin; oricine avea ceva de vîndut, era omul lui Snowhead.

Rafturile şi magaziile au început să se golească, mărfurile luînd aceeaşi direcţie; camera străinului.

În lipsa lui, poliţia făcea dese percheziţii, soldate toate cu eşec: camera era la fel de goală ca la început. Singurul lucru demn de atenţie era dosarul de pe măsuţă, grosimea acestuia crescînd tot mai mult. După cincisprezece zile, entuziasmul locuitorilor noştri a început să scadă. De data aceasta aveau bani, dar nu mai aveau ce să cumpere. Produsele alimentare, cele

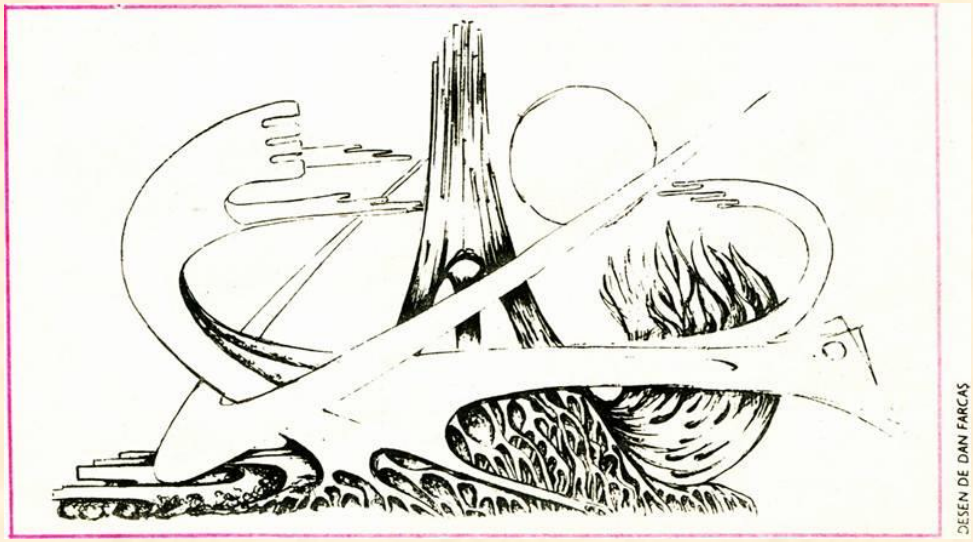

mai căutate, au dispărut primele. Oraşul fiind izolat de alte aşezări omeneşti, livrările se făceau greu; dacă se făceau, hîrtiile fiind multe, greşelile erau iminente. Două transporturi s-au pierdut în New Mexico, cinci în Alaska şi unul a ajuns tocmai la Marsilia.

Locuitorii rămaşi, după un exod de cîteva zeci de mii de oameni, au început să vadă cum se întinde mizeria. Comerţul era la pămînt, transporturile la fel, deoarece tot ce avea patru roţi fusese luat de cei plecaţi.

În timp ce totul se degrada, Snowhead îşi vedea de treburile lui: cumpăra tot şi strîngea bonuri. Ceea ce mai rămăsese necumpărat, mergea spre camera lui: ambalaje, cutii de gunoi, cărămizi şi bîrne de la magazinele pe care le desfiinţase; totul se transforma în aer sau, cel puţin, aşa credeam noi.

Poliţia a primit între timp informaţii despre individ; nu era milionar, ci contabil la Abdulah Electric Company, om cinstit, muncitor, posesor al unei mari sume de bani, în acel moment în concediu de odihnă undeva prin California. Şi acel „undeva" s-a întîmplat să fie tocmai oraşul acesta. Asta i-a lăsat pe toţi, inclusiv poliţiştii, cu gura căscată. Pentru moment, deoarece spiritele au început să fiarbă. Poliţia a făcut o percheziţie minuţioasă, şi legală de astă dată, dar nu a găsit decît o jucărie cu cîteva zeci de butoane şi o pungă plină cu sfere, cuburi, conuri, prisme minuscule divers colorate.

— Vă rugăm să părăsiţi imediat oraşul! s-a răstit şeriful. Populaţia este întărîtată de ceea ce aţi făcut şi s-ar putea să aveţi neplăceri.

— Dar mai am două zile de stat, a protestat Albert. Am plătit doar...

— Treaba dumneavoastră! Noi nu răspundem...

După exact două zile, însoţit de şerif şi doisprezece poliţişti, Albert Stjowhead se îndrepta spre gară privind soarele încîntător al ultimei sale zile de concediu.

— O să fie o zi frumoasă, a zîmbit el... Mi-a plăcut foarte mult. Soare arzător, străzi curate, cer senin...

— Hmm, a răspuns şeriful înmînîndu-i biletul de tren.

— Uite, am aici un dar pentru dumneata, a continuat străinul să zîmbească prosteşte. A scos din geantă punga cu sfere şi cuburi, jucăria electrică şi un plic.

Şeriful a rîs forţat:

— Ce să fac eu cu drăciile astea? Dacă voiam, puteam să le salt la percheziţie.

Auzind de percheziţie, lui Albert i-a îngheţat surîsul.

— Iată ce vei face, a continuat el făcîndu-se că nu a auzit. Iei acest dispozitiv şi apeşi pe al doilea buton de sus din stînga, pe diagonala asta roşie. Desfaci apoi plicul şi citeşti. Ai grijă, punga o aşezi la cel puţin 150 de picioare, de preferinţă într-o vale, undeva, sau pe o cîmpie. Vei vedea ce se întîmplă.

— Hmm! a zis şeriful, privind mulţimea de curioşi, dacă e o bombă?

Nu a reuşit să mai audă ce spunea străinul. Trenul se pusese în mişcare ducînd cu el cea mai mare calamitate ce s-a abătut vreodată asupra oraşului. Şi astăzi, după atîţia ani, cînd s-a înlăturat orice urmă, numele Snowhead se rosteşte cu teamă ca şi cum un blestem s-ar putea repeta întocmai.

A trecut mult timp pînă cînd şeriful s-a hotărît să apese pe butonul indicat. După ce şi-a fumat pipa şi a ascultat ultimele noutăţi, dacă noutăţi s-ar putea numi bancurile proaste ale şefului de gară, s-a ridicat urmînd punct cu punct instrucţiunile primite. A apăsat cu teamă, apoi a clipit des. În faţa noastră se ridica un munte de lucruri şi alimente, practic, tot ce cumpărase Snowhead. Un oraş, claie peste grămadă: conserve, ciorapi de damă, sute de torturi, banane, sprayuri, gîşte vii sau moarte, vite, un elefant, bîrne, piei tăbăcite sau nu, cojoace, ghivece cu flori sau fără, sarcofage, flori de plastic sau naturale, cactuşi, un haos de obiecte însufleţite sau neînsufleţite, utile sau nu, un amalgam de sfîrşit sau început de lume. Cîteva case fuseseră rase de pe faţa pămîntului prin expansiunea acestui munte caraghios şi, în acelaşi timp, diabolic. Oamenii care treceau pe stradă se zbăteau să iasă la suprafaţă urlînd sfîşietor. Ştiu că mi-au căzut ochii, în prima clipă, asupra unei femei înotînd într-un val de frişcă şi m-a pufnit rîsul. Un rîs trist. S-au înregistrat numeroase decese şi cazuri de rănire gravă, dar nici spitalul, nici agenţia de pompe funebre nu mai funcţionau.

— Doamne, ce calvar! a urlat un poliţist.

Şeriful s-a uitat la el, lung, parcă venit de pe altă lume, apoi a aruncat cît colo jucăria metalică zdrobind-o cu picioarele şi înjurînd de mama focului. După ce s-a convins că nici un circuit nu mai este întreg, a plecat fără să scoată un cuvînt, împreună cu poliţiştii săi, uitînd să citească scrisoarea străinului.

CARICATURĂ DE VIOREL PÎRLIGRAS